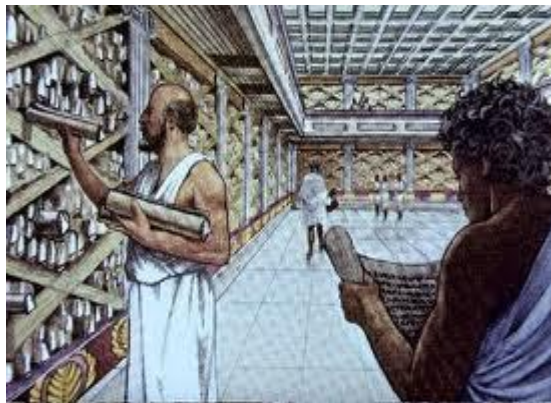

De la meseria de bibliotecar la cea de specialist în științele informării

Autor:
Corneanu Ovidiu

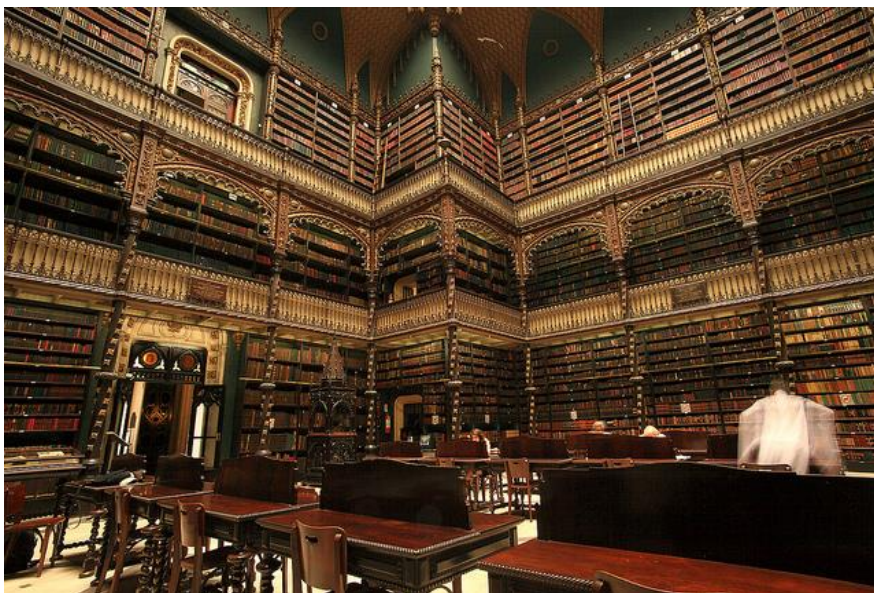
MESERIA DE BIBLIOTECAR

Bibliotecarul, prin instituția pe care o servește și la a cărei funcționare contribuie, deține un loc aparte, deosebit de important, în viața cultural științifică a societății. Prin părțile noastre, sub forma „Bibliotecarius”, se făcea referire frecvent și mai demult, la rosturile ieșite din comun ale acelor oameni bine instruiți, culti și devotați, care au organizat și au făcut să devină utilizabile colecțiile și fondurile de cărți, strânse de unele personalități proeminente. Aceștia erau iubitori de cărți care, de altfel, dispuneau și de fonduri necesare satisfacerii pasiunilor în acest sens. De asemenea, bibliotecarii au fost primii care, în cadrul unor institute de învățământ născute în condiții istorice vitrege și cu o bază de existență mai tot timpul modestă, i-au pus pe elevi și pe studenți în contact cu cartea, le-au cultivat dragostea pentru lectură, setea pentru cultură sau au sprijinit idealurile culturale. Este drept, având în vedere natura colecțiilor, în componența lor intrând și cărți vechi, de pildă codice, cărți rare și prețioase, chiar și sub aspectul artistic, grafic- bibliotecarul multă vreme deținea prioritar rolul de custode, însărcinat cu păstrarea în condiții sigure și bune ale acestor bunuri culturale și științifice.

Era modernă a științei și culturii, funcționarea instituțiilor universitare, în condiții economico-sociale cu totul noi, presupunea în mod obligatoriu existența unor bogate fonduri bibliografice și a unor spații special destinate lor. Importanța covârșitoare pe care cărțile o aveau în mediile universitare, academice și culturale, se reflecta în apariția unor biblioteci redutabile care deserveau activitatea didactică și de cercetare. Eventual, pe lângă catedre sau instituții mai mici, au rămas biblioteci cu fonduri specializate mai reduse, cu spații monocamerale, care îndeplineau dubla funcție de depozitare și lectură. Bibliotecarii, din punct de vedere științific, întotdeauna trebuiau să dispună de o cultură enciclopedică, și aveau nevoie îndeosebi de cunoștință de limbă, literatură și istorie, iar sub aspect practic trebuiau să

stăpânească regulile de ordonare și de administrare a fondurilor, respectiv principiile de bază ale catalogării. În fața noilor provocări, sarcinile bibliotecarului au devenit cu mult mai complexe și extrem de multiple. În cadrul muncii sale, s-a produs o divizare, o specializare pronunțată. Studiul cărții ca fenomen al dezvoltării vieții sociale și al istoriei, producția și răspândirea cărții au rămas în patrimoniul bibliologiei propriu-zise. Descrierea, aprecierea și sistematizarea publicațiilor, identificarea lucrărilor referitoare la o anumită problemă, rămâne în competența specialiștilor în domeniul bibliografiei, iar administrarea și organizarea bibliotecii se atribuie celor specializați pentru aceasta în domeniul biblioteconomiei. În cursul acestor mari transformări s-a dovedit și a devenit evident că, pentru a fi capabil să răspundă provocărilor apărute în domeniul bibliotecilor, în documentarea și informarea pe aceste tărâmuri, bibliotecarul trebuie să dispună de studii și cunoștințe în prealabil dobândite în bibliologie, să stăpânească bine literatura referitoare la noile curente apărute în specialitatea lui.

În zilele noastre, în domeniul științei, au început transformări cu finalități încă necunoscute, atât sub aspectul procesului cunoașterii, cât și pe planul activității de cercetare, a organizării acesteia. Aceste transformări duc și la schimbarea esențială a relației dintre știință și societate. Posibilitățile de formare a bazelor de date, prin computerizare și prin liniile de pe internet, s-au lărgit aproape nelimitat. De asemenea, sistemele de publicare electronice facilitează atât de mult publicarea rezultatelor cercetătorilor, încât și faza documentării se extinde și ea extraordinar de mult. Provocările noi față de munca bibliotecarului, în astfel condiții, sunt enorme. Bibliotecile, în deosebi cele mari, universitare, academice și naționale, dețin roluri multiple. Ele sunt pe de o parte, depozitare de informație, pe de altă parte sunt instituții care oferă servicii pentru cei aflați în cercetare științifică și, nu

în ultimul rând, ele au și funcții proprii de cercetare. În afară de toate acestea, se pune problema organizării unei expoziții și prezentări vizuale grafice, ce îndeplinesc o funcție specifică între societate (învățământ) și știință.

Lărgirea posibilităților de documentare, a funcțiilor bibliotecii, impune nu numai specializarea mai accentuată a bibliotecarilor, cât și urmărirea unor priorități în activitatea sa. Bibliotecarul trebuie să aibă în vedere că unitatea în care își desfășoară activitatea are un profil bine determinat (Biblioteca Centrală Universitară, cea de catedră, de facultate, de atelier etc.). Bibliotecile științifice mari sunt menite să servească nevoile documentării și formării în ansamblul lor, în general, dar unele dintre ele au rostul de a satisface nevoile documentării și stocării informațiilor numai ale unei anumite ramuri de știință, stare de fapt care impune ca bibliotecarul să dispună nu numai de cunoștințele generale specifice bibliologiei și biblioteconomiei, ci și de o anumită cultură și orientare în domeniul științelor pe care le deservește biblioteca în care lucrează. Chiar și în cazul unei biblioteci științifice cu un profil precis determinat, se pune problema în ce măsură poate îndeplini rostul de bibliotecă publică, cât de larg să fie și ce să cuprindă fondul ei uzual. Se pune apoi problema diviziunii scopurilor și a sarcinilor de documentare și informare, de custodie a colecțiilor între unitatea centrală a bibliotecii universitare și cele ale institutelor și facultăților, iar, în sens mai larg, între cele ale Academiei Române și ale bibliotecilor județene etc. De asemenea, în acest context, se impune de la sine și problema eficientizării, respectiv a distribuirii și mai raționale a sarcinilor în cadrul sistemului rețelei de biblioteci. Secretul eficienței, în cazul activității bibliotecarului, constă în munca sistematică dusă cu tenacitate. Atât activitatea individuală, cât și cea de la nivelul unei colectivități trebuie riguros și cu acuratețe plănuită. Ea trebuie să aibă o bază de pornire solidă, un început clar și bine chibzuit și o finalitate concepută a priori.

Pe tot parcursul desfășurării activității de bibliotecar, în fiecare etapă a ei, este necesară efectuarea unei autoanalize circumspectă și cuprinzătoare, dar să se și exercite un autocontrol permanent. Astfel se asigură, în mod garantat, rezultatul scontat. O activitate desfășurată în asemenea condiții, laolaltă cu astfel de caracteristici, îi conferă bibliotecarului și întregii colectivități un profil, o individualitate aparte în cadrul instituției. De altfel, în acest mod, se dovedește un adevăr care era îndeobște cunoscut până acum, dar peste care, în vremurile noastre, suntem tentați să trecem cu ușurință: prin munca migăloasă, făcută pas cu pas, se realizează lucruri mari, se ajunge la prestații deosebite în știință, în activitatea didactică, dar și în toate domeniile creației umane. Meseria îi cere bibliotecarului să fie dispus, pe toată durata activității sale, la receptarea a tot ceea ce este nou în domeniul cultural și științific, să fie în stare să sesizeze marile curente și tendințe ale evoluției culturale și științifice în sfera transmiterii informațiilor, să fie în stare să identifice noile surse și modalități de documentare. Este o calitate ca bibliotecarul să fie angajat valorilor pe care le promovează instituția sa și, într-unfel, să împărtășească și aspirațiile locului sau cum, se mai spune, chiar „spiritului locului”. În același timp, el trebuie să-și găsească rostul și în sistemul organizatoric internațional, să fie capabil să-și desfășoare activitatea conform regulilor universale ale tagmei sale. Aceasta înseamnă că a conștientizat importanța extinderii sistemului internațional de documentare. Un bibliotecar, fiind un misionar al europenizării, trebuie să fie un vorbitor de limbi străine, în deosebi un fluent vorbitor al limbii engleze. Un bibliotecar urmărește și trebuie să știe să aprecieze cum anume evoluează sistemul editurilor de cărți, nu numai datorită atribuțiilor sale profesionale, ci și pentru că, în era globalizării, se simte și mai răspunzător de păstrarea identității culturale a propriei națiuni, a limbii pe care s-

au creat atâtea valori culturale ale poporului său. Bibliotecarul trebuie să observe în ce măsură se promovează în politica editorială istoria, limba și literatura națională- principalele domenii ale păstrării identității naționale. Desigur, în noul context al dezvoltării lumii, trebuie să fie la curent cu producția științifică din domeniul științelor naturale și umaniste de pe plan internațional. Editarea de cărți pentru bibliotecar nu înseamnă doar un act de punere pe piață, de scoaterea la vânzare a unui produs; ea înseamnă un eveniment cultural științific deosebit, o verigă în realizarea unei continue comunicări dintre autorii producției literaturii științifice, culturale și literare, editură, cititor și instituția bibliotecară. Biblioteca la rândul ei, prin intermediul bibliotecarului, poate fi intermediarul dintre rețeaua editurilor, respectiv societate și autor; poate să transmită interesul societății spre edituri, să atragă atenția asupra temelor asupra cărora se îndreaptă și se manifestă interesul cititorilor. Bibliotecarul poate să dea semnale, să ofere indicii și date despre starea limbii științifice folosită în publicațiile de popularizare a resurselor științei, iar în sensul acesta să fie accesibilă, fără să fie scăpată din vedere cerințele riguroase ale redactării științifice și ale limbii totodată. Activitatea bibliotecarului deschide posibilitățile formării unei viziuni noi, sintetizatoare, de știință și cultură, întrucât noile sisteme de evidență a publicațiilor, a stocării informațiilor facilitează cunoașterea reciprocă a metodelor și rezultatelor de cercetare din domeniul științelor naturale și a celor umaniste. Astfel, se contribuie la impulsivitatea sintezei gândirii, proprie științelor naturale și a celor umaniste. Bibliotecarul, practicând cu conștiinciozitate și responsabilitate meseria sa, poate face ca biblioteca unde lucrează să fie transformată într-un centru cultural științific.

1. Evoluția bibliotecilor și a meseriei de bibliotecar

În spațiul european, biblioteca, în accepțiunea clasică a termenului, începe să funcționeze odată cu înființarea pe lângă mănăstiri a școlilor destinate copierii manuscriselor, funcționând până la apariția universităților.

Biblioteca reprezintă o componentă importantă a vieții social-culturale din zilele noastre și definește atât o colecție organizată de cărți, periodice și alte documente grafice și audiovizuale, cât și serviciile unui personal capabil să asigure și să pună la dispoziție aceste materiale în scopul satisfacerii necesităților de educare, informare, cercetare și recreere a utilizatorilor săi.

Fiecare bibliotecar se integrează într-o muncă colectivă, sarcinile lui fiind percepute ca un efort de ansamblu al colectivului. Personalul de specialitate specific unei biblioteci constituie o latură definitorie în organizarea și buna desfășurare a activității acesteia.

Activitatea se desfășoară în cadrul bibliotecilor: birouri, sală de împrumut, lectură, depozite, arhivă, etc. și în centre de informare.

Profesia de bibliotecar se confundă adeseori cu biblioteca însăși.¹

Înainte de a vorbi de bibliotecari², în accepțiunea de astăzi, trebuie să îi amintim pe cei care au scris și au asigurat dăinuirea, continuitatea scrierilor prin copieri succesive, cei ce le-au transpus în litera tiparului, cei ce au adunat, salvând de la pieire, manuscrise și cărți vechi de valoare inestimabilă, în armarii și biblioteci, cei ce le-au pus în rânduială gândind reguli, sisteme de ordonare și regăsire a informației, s-au aflat minți luminate ale Orientului și Occidentului antic, medieval și modern : teologi, călugări, învățați, filosofi, istorici, filologo și, nu în ultimul rând, oameni de stat, regi și împărați luminați.

1.1 Evoluția profesiei de bibliotecar

În evoluția modernă a meseriei de bibliotecar pot fi distinse două etape principale:

1. Bibliotecarii înaintea apariției meseriei (Evl Mediu – Secolul al –XVIII-lea)
2. Apariția meseriei de bibliotecar în cadru legal, reglementar și evoluția ei ulterioară (Secolul al- XIX -lea– zilele noastre).

1.2. Bibliotecarii înaintea apariției meseriei

Existența bibliotecilor în Antichitate a avut ca urmare firească existența bibliotecarilor care le organizau și conservau.

În accepțiunea clasică, bibliotecile încep să funcționeze în Europa în Evul Mediu (primele date despre biblioteci apar în documentele franceze din secolul al XII-lea) ca biblioteci monastice, concomitent cu organizarea mănăstirilor și ca centre de scriere și

1. ¹Librăria- Studii și Cercetări de Bibliologie Anuar VIII, Tîrgu-Mureș 2009

2. ²Liliana Moldovan- Indiscreții în Bibliotecă, Editura Nico, Tîrgu-Mureș 2009

copiere a manuscriselor, ele devenind principalele centre culturale de producere, colectare și păstrare a cunoștințelor umane. Deși cartea era în primul rând obiect de cult și se cerea mai ales în mănăstiri, cu timpul, cererea de carte a crescut și în afara mănăstirilor, o dată cu înființarea primelor universități și a bibliotecilor universitare aferente, precum și a bibliotecilor princiare pentru care se copiau mai ales manuscrisele Antichității.

În lumea asiro-babiloniană, egipteană, romană și greacă cel care ducea mai departe cuvântul scris, dovedind o imensă migală și răbdare, până la apariția tiparului este scribul. Scribul-copist medieval și atelierul său de lucru, scriptoriul sunt simboluri grafice, motive decorative frecvente în arta miniaturilor din manuscrisele și cărțile creștine ale secolelor al-XI-lea- al-XV-lea.

În epoca carolingiană fiecare manuscris al vreunei evanghelii începea cu un portret al evanghelistului nelipsit de simbolul cărții. Istoria cărții manuscrise în Europa, până la momentul epocal Gutenberg (secolul al XV-lea), are în centrul său, ca principalul artizan al

scrierilor pe scribul-copist și bibliotecar. Deși influențele intelectuale romane erau încă puternice la începutul Evului mediu, creștinismul va fi cel ce își va exprima forța spirituală, în crearea și înălțarea propriilor monumente de artă și literatură. În scriptoriile și bibliotecile mănăstirilor s-a acumulat în sute de ani literatură religioasă (Biblia sau Sfânta Scriptură, profeți ebraici, literatură patristică, tratate teologice, cărți de cult), dar și literatură laică (poeme antice, filosofie, drept, istorie greacă și latină, știință arabă, genealogii, cronici, codici muzicali etc.). Datorită lor s-a limpezit consecvența culturilor antice și medievale, s-a putut înțelege gândirea Evului Mediu. De aici s-au răspândit scrierile spre lumea dinafara mănăstirilor, spre școli, spre lumea literară și filosofică a Europei. În ce privește copiiștii universităților timpurii (copiiști-librari-bibliotecari), ce s-au numit scriptuarius, armarius, librarius, denumiri ce accentuează laturile muncii lor cumulate, aceștia făceau parte din ce în ce mai mult dintre meșteșugarii și comercianții ce valorifică o nouă marfă – cartea. Ei sunt tratați ca membri ai profesiei universitare, căreia îi aduc servicii. Pentru a cuprinde într-o sintagmă profilul moral al bibliotecarului medieval, îl vom defini ca fiind bibliotecarul cu dragoste de cărți și frică de Dumnezeu.

Introducerea categoriei „Bibliotecarul anului” în cadrul Galei Premiilor în Educație 2010 a stârnit, de multe ori, nedumerire. Aportul bibliotecarilor la educația unei țări este mai puțin cunoscut și înțeles decât cel al profesorilor, al școlilor sau al universităților. Într-o țară ca România, în care învățământul biblioteconomic a fost desființat de regimul comunist al anilor 50, pentru a fi reintrodus numai în 1990, iar bibliotecarii școlari au primit doar recent statutul de personal didactic auxiliar, acest lucru nu este de mirare.

Alături de nerecunoașterea publică și a minimizării importanței ei de către guvernanți, meseria de bibliotecar suferă și de pe urma finanțării insuficiente, care se traduce în salarii mici, puțin motivante, și în achizițiile nesatisfăcătoare de cărți și echipamente care să atragă cititorii în biblioteci.

Toate acestea se întâmplă în România în condițiile în care Internetul a schimbat complet modul de stocare, de accesare a informației. Bazele de date conținând articole, documente și cărți în format electronic au crescut de mii de ori cantitatea de informație existentă și, teoretic, disponibilă. Practic, însă, cele mai multe documente nu sunt accesibile motoarelor de căutare, fie pentru că nu le-au fost atribuite cuvintele-cheie potrivite, fie pentru că site-urile pe care se găsesc cer nume de utilizator și parolă.

Este vorba despre așa-numitul „deep web”, internetul invizibil, mult mai mare decât cel vizibil și pentru care e nevoie de căutători de informație specializați. Oameni care știu

cum și unde să găsească, printre miliardele de byți, textele cele mai utile, relevante și de actualitate: bibliotecarii moderni.

Aceștia fac mult mai mult decât să meargă printre rafturi și să caute cărțile cerute de cititori după un anumit cod. Ei selectează, dintr-o multitudine de surse, unele necunoscute cititorului, informația care i-ar fi cea mai utilă, sugerându-i noi resurse și noi direcții de căutare, fie că este vorba de date pe suport electronic, audio/video sau traditional, tipărit. În Statele Unite, s-a impus în conștiința publică imaginea bibliotecarului ca profesionist implicat activ în a ajuta publicul să caute, să găsească și să folosească informația de care are nevoie. Pentru tinerii români aflați la studii pe teritoriul american, bibliotecarii reprezintă, de cele mai multe ori, un sprijin mai important decât erau obișnuiți din țară.

În ceea ce privește rolul bibliotecii în societate, România are un model interbelic excelent, pentru că pe vremea aceea în sălile Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” (BCU) conferențiau cei mai importanți literați, teoreticieni, politicieni și oameni de știință ai vremii, precum Constantin Radulescu-Motru, Nicolae Iorga, Dimitrie Gusti sau Nae Ionescu.

După cum se știe, biblioteca a ars complet în decembrie 1989, odata cu 500.000 de cărți și manuscrise de mare importanță pentru cultura română. Deși clădirea a fost prevăzută cu spații comerciale de închiriat care îi aduc un venit, fondurile destinate construcției și dotărilor moderne sunt insuficiente pentru a transforma biblioteca într-un complex cultural care să depășească nivelul unui spațiu pur și simplu de lectură.

„ Avem nevoie de o instituție culturală polivalentă, după modelul mediatecilor din Franța, de pildă, unde au loc și conferințe, spectacole de operă, o instituție care să corespundă spiritului unei mari metropole, și ne dorim ca această instituție să fie BCU București”, a declarat prof. univ. dr. Mircea Regneală, director general al BCU, șef al Catedrei de Științele Informării și Documentării a Facultății de Litere a Universității București și președintele Asociației Bibliotecarilor din Romania.

Pentru cea mai mare bibliotecă universitară a țării, cuprinzând 17 filiale la diferite facultăți, primii pași pe acest drum au fost făcuți, prin modernizarea clădirii, accesul direct la raft al cititorilor pentru multe documente și scurtarea timpului de așteptare la maximum un sfert de oră pentru cele aduse de bibliotecari.

În prezent, BCU oferă acces online la baze de date documentare care cuprind circa 100.000 de titluri de reviste științifice și culturale de valoare, ale căror articole pot fi transferate de cititori acasă în propriul calculator. De altfel, bibliotecile universitare din țările dezvoltate achiziționează baze de date cu reviste electronice într-o proporție care merge până

la 80% din totalul periodicelor achiziționat, rămânând deci numai 20% pentru publicațiile pe suport hârtie.

BCU a mai implementat un sistem de a le comunica profesorilor prin poșta electronică toate titlurile nou intrate în colecția bibliotecii, pe specificul activității lor. „Timpul bibliotecilor universitare generaliste a trecut. Incercăm să avem o bibliotecă după chipul și asemănarea cititorului, să ne constituim colecțiile după necesitățile celor care au nevoie de ele”, a adăugat directorul BCU.

Și celelalte mari biblioteci universitare din țară au pornit pe drumul modernizării, și oferă mai multe resurse decât se crede în general. BCU „Mihai Eminescu” din Iasi, de pildă, derulează diverse proiecte de creare a baze de date, teaur enciclopedic, catalog național colectiv românesc. Pe lângă acestea, se arată pe pagina instituției, bibliotecarului îi revine și responsabilitatea istorică de transferare a memoriei umanității în "biblioteci electronice", salvând-o din perisabilitatea și moartea hârtiei. În această ordine de idei profesia de bibliotecar presupune astăzi nu numai adaptarea la noile tehnologii de informare, ci și recuperarea unei vechi tradiții, fundamentată pe întoarcerea la carte.

Pe grupurile de discuții ale bibliotecarilor din întreaga lume se vorbește des în ultima vreme despre faptul că direcția mondială în învățământ este studiul individual, iar bibliotecarul are în cadrul acestui proces un rol fundamental, biblioteca fiind nu o anexă, ci o parte integrantă a sistemului de învățământ. Idealul ar fi ca în bibliotecile școlare să fie spații dotate modern, în care elevii să poată consulta cărți de specialitate, site-uri și baze de date care să-i ajute în scrierea de proiecte și referate sau în aprofundarea cunoștințelor dobândite la ore, totul cu sprijinul bibliotecarului care lucrează acolo.

Realitatea este, însă, de multe ori foarte diferită, în multe școli românești biblioteca lipsind, fiind dotată cu volume neatractive pentru copii, ceea ce lasă relația dintre elevi și aceasta instituție la latitudinea conștiinței profesionale a bibliotecarilor.

„În România bibliotecarul școlar nu este încurajat să fie implicat activ în procesul didactic și recunoașterea muncii lui nu se face de multe ori nici la nivel local. Bibliotecile publice de la noi încearcă să vină în ajutorul bibliotecilor școlare dar în multe comunități trebuie chiar să le țină locul”, adaugă Claudia Șerbănuța. Despre orice tip de bibliotecă ar fi vorba, însă, tinerii bibliotecari se confruntă cu dificultăți la angajare și vorbesc în articolele și comentariile de pe site-uri profesionale sau bloguri colective precum Prolibro de lipsa de posturi libere, motivată economic sau politic.

Statisticile Facultății de Bibliologie și Știința Informării din București arată că majoritatea absolvenților lucrează la diverse firme străine și românești, grație cunoștințelor

de informare legate de calculator și a cunoașterii limbilor străine. Atragerea celor mai buni în bibliotecă, atunci când există o poziție disponibilă, se poate face doar oferindu-le satisfacții profesionale, prin promovarea pe un post mai bun și implicarea în diverse proiecte, și nu materiale. Aceasta, pentru că legislația românească nu permite stimularea performanței prin salarizare în funcție de merit, salariile fiind calculate după vechime și gradații.

În orice tip de bibliotecă ar fi angajați, însă, bibliotecarii se confruntă cu probleme legate de organizarea instituțiilor în care lucrează. Potrivit autorilor Prolibro, problemele sunt multe: de la necunoașterea și nerecunoașterea muncii depuse de bibliotecari și a salarizării reduse, la politizarea și folosirea pozițiilor de bibliotecar ca rasplată politică, de la lipsa de susținere profesională a bibliotecarilor, la mirajul că simplul acces la informație este suficient pentru ca oamenii să o folosească util și eficient.

BIBLIOTECARUL 2.0 ÎN SPAȚIUL INFORMAȚIONAL REPUBLICAN

După multe așteptări și speranțe, valoarea muncii unui bibliotecar nu a fost și nu este apreciată. Doar bibliotecarul efectuează zi de zi o muncă enormă în diferite aspecte: informațional, metodic, științific, instructiv, educativ, bibliografic, biblioteconomic etc. Parcă se condamnă pe sine însuși din punct de vedere profesional la o indiferență, lipsă de atenție, neajutorat și lăsat în voia sorții.

Viața continuă și exigențele ei zi de zi cresc tot mai mult și un bibliotecar are nevoie de o instruire corespunzătoare, de o pregătire informațională adecvată, de o aprofundare a cunoștințelor în domeniul tehnologiilor informaționale moderne. Are nevoie de noi capacități și aptitudini pentru a îndeplini corect și la timp cerințele utilizatorilor. Astăzi e foarte important ca bibliotecarul să treacă de la metodele tradiționale de informare la cele performante, bazate pe tehnologii informaționale noi: softuri funcționale pentru organizarea și recuperarea informației, servicii moderne în rețea, baze de date, comunicare informațională performantă în spațiul virtual.

Bibliotecile de azi nu pot rămâne aceleași, cu atât mai mult că relațiile și comunicarea între utilizator și bibliotecă devin tot mai importante, tot mai complicate. De aceea s-a propus ca în 2010 în Republica Moldova să se implementeze un nou model de servicii: Biblioteca 2.0, unde utilizatorii vor beneficia on-line de serviciile bibliotecilor. Pentru implementarea acestui model de servicii, Bibliotecarul 2.0 are nevoie de abilități speciale pentru crearea noilor produse și servicii necesare utilizatorilor.

Odată cu creșterea avalanșei noi de informații în toate domeniile, Bibliotecarul 2.0 are nevoie mereu să se autoinstruiască, să-și perfecționeze activitatea, să însușească cele mai

moderne metodologii informaționale. În viitor Bibliotecarul 2.0, va evolua în Bibliotecarul 3.0, Bibliotecarul 4.0 etc., iar pregătirea pentru aceste performanțe informaționale trebuie să înceapă de pe acum.

Capacitățile Bibliotecarului 2.0 trebuie să se raporteze la viziunile occidentalității moderne informaționale în domeniul biblioteconomic. Bibliotecarul trebuie să se informeze permanent despre tot ce se discută online în comunitatea bibliotecară internațională despre Biblioteca 2.0. Deoarece s-a luat decizia ca în Republica Moldova să se implementeze în acest an un model nou de servicii, bibliotecarul are nevoie de o perfecționare rapidă care i-ar permite să implementeze tehnologiile noi. Și deoarece în cadrul Bibliotecii Naționale din Republica Moldova este creat Blog-ul de biblioteconomie, s-ar putea ca prin intermediul lui să se organizeze reciclări virtuale trimestriale la tema „Bibliotecarul 2.0” pentru toți bibliotecarii din republică. E una când bibliotecarul accesează informația pe site, dar alta când cineva dirijează această activitate cu un pachet întreg de documente la această temă. La finele acestor instruiri, bibliotecarul ar susține un colocviu sau examen, primind un certificat, care să confirme însușirea temei.

Cum va evolua profesia noastră mai departe?

Cum va evolua profesia noastră mai departe? În această lume în mișcare, biblioteca și profesiile care se desfășoară în acest spațiu se redefinesc, se redimensionează. Și acest lucru nu trebuie să ne îngrijoreze, chiar dacă deseori se spune că profesia de bibliotecar în sensul ei

tradițional a murit, ea devine erozivă, vorba Nataliei Jadko, directorul Centrului de Instruire „Școala Rudomino”.

Orice instituție, la nivel guvernamental, are nevoie de personal cu pregătire în domeniul organizării informației, a bazelor de date, a resurselor documentare, cât și în menținerea în condiții de funcționare optimă a rețelei de calculatoare și a prezenței sale pe Internet prin intermediul paginilor Web, arhivelor electronice instituționale, rețelelor sociale. Oricare dintre aceste activități poate fi îndeplinită de un absolvent al facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării. Există o gamă extrem de variată de posturi pe care specialistul de biblioteconomie le poate ocupa atât în cadrul unei biblioteci, cât și în alte instituții.

Ce așteptăm de la instruirea bibliotecarilor în Republica Moldova? Multe... Dar să conștientizăm că este o așteptare comună a specialiștilor de la catedra „Biblioteconomie și Asistență Informațională” și a practicienilor, care activează în bibliotecile din Republica Moldova. Nimic nu ne oprește să lansăm programe la care să participe profesorii, studenții, bibliotecarii, creând astfel climatul unei reale consolidări profesionale. Realizarea proiectelor comune, căutarea soluțiilor în colectiv, stabilirea unui dialog profesional permanent vor accelera redefinirea profesională a bibliotecarilor.

Și, totuși, ce așteptăm de la instruirea profesională? Calitate... Joseph Kipling, scriitor englez, laureat al Premiului Nobel afirma că: „...învățământul e bunăstare atunci când este de o calitate superioară”.

Asocierea biblioteconomiei tradiționale cu știința informării este unul dintre cele mai importante evenimente ale prezentului. Nevoia comunității de a se informa va asigura existența și necesitatea unui personal de înaltă calificare. Dacă bibliotecarul va deveni cunoscut sub denumirea de „specialist în știința informării”, „broker de informare”, „ciber-bibliotecar” misiunea sa va rămâne în esență aceeași: de a organiza, a păstra și a pune în circulație materialele pe care le deține instituția în colecțiile sale.

Ritmul ridicat de schimbare, introducerea noilor servicii de rețea, importanța crescândă a informațiilor și a potențialului intelectual ca resurse de bază ne obligă să reconsiderăm rolul și locul bibliotecii în dezvoltarea societății. Omenirea a obținut posibilitatea de a folosi în mod direct și în mod deliberat o dimensiune calitativ nouă a informației – Internetul, al cărui potențial este departe de a fi realizat și pe deplin apreciat. Generarea modului de gândire virtuală produce schimbări în mentalitatea utilizatorilor de resurse și de informații în rețea. Comunitățile de rețea schimbă în mod real și activ viața omenirii în afara rețelei. Astfel, ne confruntăm cu o tendință reală – existența unei noi forme ierarhice a habitatului uman (realitate virtuală), care este imposibil de ignorat.

Având în vedere tendințele marcate, importanța bibliotecilor ca furnizor de informații, locul său și rolul în dezvoltarea ulterioară a civilizației necesită o precizare și corectare. Va rămâne biblioteca o instituție tradițională arhaică ce îndeplinește o funcție de memorie intelectuală a omenirii sau, concurând demn cu alți furnizori de informații, va avea un loc distinct pe piața de informații?

Astfel, concluzionăm că modernizarea bibliotecilor din țară, introducerea serviciilor novatoare, bazate pe tehnologia informațională este încetinită din cauza următoarelor probleme:

În primul rând, lipsa de conștientizare de către Guvernul Republicii Moldova a rolului bibliotecilor în asigurarea informațională a științei și economiei la etapa actuală de dezvoltare a societății. Și, ca o consecință, lipsește sprijinul din partea statului pentru modernizarea bibliotecilor și finanțarea activităților de bibliotecă. Ministerele, care sunt responsabile de biblioteci, limitează posibilitățile financiare ale bibliotecilor și nu le permite acestora să se dezvolte în mod independent, să supraviețuiască, utilizând mecanismele de piață în limitele rezonabile și acceptabile pentru biblioteci.

În al doilea rând, lipsa de coordonare și de cooperare a bibliotecilor în abordarea problemelor de asigurare informațională eficientă a utilizatorilor.

În al treilea rând, componenta metodologică și informațională a activității bibliotecare sunt în declin și necesită o modificare urgentă.

În al patrulea rând, lipsa de entuziasm în modernizare din partea top managerilor bibliotecilor. Convingerea în permanenta inflexibilitate și neschimbare a instituțiilor fundamental-tradiționale, cum ar fi bibliotecile, lipsa de riscuri (spre deosebire de mediu de afaceri), precum și condițiile specifice de a exercita funcțiile de manageri superiori timp nelimitat, nu adăugă liderilor aspirații pentru îmbunătățirea continuă și adaptarea ofertei informaționale la nevoile actuale ale utilizatorilor, inovarea domeniului biblioteconomic.

În al cincilea rând, insuficiența potențialului uman și intelectual al domeniului biblioteconomic, care în mod tradițional se explică prin salariile mici ale personalului, motivația slabă pentru realizări, un procent mare de personal de vârstă pensionară.

Cunoștințele generale și aptitudinile personalului bibliotecii de azi în mod clar au rămas în urmă de lumea comunicațiilor informaționale în continuă schimbare și nu întotdeauna fac față noilor provocări de reformare a domeniului. Unele realizări ale bibliotecilor din țara în ultimii ani, sunt rezultatul entuziasmului celor mai buni reprezentanți ai profesiei.

Punerea în aplicare efectivă a modernizării și informatizării bibliotecilor, introducerea activă a serviciilor inovatoare, care să răspundă cererii pe piața informațiilor poate fi bazată doar pe un sistem flexibil, pe o structură de bibliotecă bine organizată, cu unități care bine funcționează, pe introducerea unor noi forme de lucru în echipă, organizate pentru a efectua o sarcină concretă din sistemul activităților de informare al bibliotecii. Toate activitățile bibliotecii în general, și a fiecărui angajat în parte, trebuie subordonate unui singur scop – satisfacerea maximă a nevoilor de informare ale utilizatorului.

Focusarea pe consumator, conștientizarea că biblioteca este, în primul rând, o afacere de servicii și serviciul trebuie furnizat în condiții de înaltă calitate, dar și bibliotecarul este o parte componentă din acest serviciu, va ajuta personalul să înțeleagă rolul său în reformarea bibliotecilor. Având în vedere problemele existente, este necesar de a forma un nou sistem de gestionare a personalului din biblioteci, bazat pe managementul inovațional și strategii de dezvoltare a personalului, stimularea motivației muncii în bibliotecă, strategii de implicare a personalului în prestarea serviciilor informaționale de calitate.

Existența unor probleme menționate mai sus reflectă, că apar oportunități excelente pentru biblioteci și centre de informare pentru a juca un rol nou în societate și pentru a defini oportunități noi într-un mediu competitiv în schimbare, care ne obligă să mergem pe o nouă rundă de dezvoltare a domeniului. Biblioteca nu are o altă alegere, decât să se schimbe și să facă acest lucru cât mai rapid – dacă dorim ca serviciile noastre să fie solicitate în viitor.

Bibliotecarul modern

Bibliotecarul modern trebuie să presteze activități tehnice de proiectare, de cercetare, de organizare și de conducere a proceselor informaționale dintr-o instituție sau comunitate. Aceasta presupune o pregătire solidă în tehnologiile informaționale și comunicaționale, manageriale, de comunicare interpersonală etc. La situația de imagine a instituției bibliotecare pe care o avem profund deplasată bibliotecarul este neputincios să producă schimbarea.

Factorii externi sunt cruciali pentru instalarea noului tip de bibliotecă. Inerția ministerelor și factorilor de conducere, lipsa unei politici informaționale naționale clare; lipsa unei politici de colaborare și cooperare între biblioteci; lipsa fondurilor pentru investiții în domeniul tehnologiei informației și al costurilor de operare; lipsa suportului tehnic etc. sunt doar câteva aspecte care au influență directă asupra activității instituției. Nici o instituție din țară, nici un minister, nici o primărie nu abordează impactul bibliotecilor în comunitatea în care activează. Lipsesc cu desăvârșire studii și cercetări al acestui impact. Cu excepția unor relatări savuroase și mioritice, despre concursurile și saloanele de carte organizate de bibliotecari și a careva informații seci că bibliotecile nu se vor încălzi și în iarna curentă, problemele bibliotecilor nu mai interesează pe nimeni: nici organele administrative, dar nici mass-media.

Doar entuziasmul bibliotecarilor (pentru care pleda reprezentantul Ministerului Culturii la seminarul Național din toamna lui 2009) este insuficient pentru a revoluționa societatea. Fără o înțelegere a rolului instituției bibliotecare din partea factorilor de decizie, în lipsa viziunii clare a influenței acesteia asupra comunității nu este posibilă reșezarea ei și a personalului bibliotecar pe locul care îi este menit să-l ocupe.

Așa cum am spus-o în repetate rânduri, este necesar de a realiza un studiu al situației reale din bibliotecile țării de orice tip, care să conțină indicatorii acceptați pentru evaluare, precum și percepția în teritoriu de către administrațiile locale și instituționale a locului și rolului bibliotecii și implicit a bibliotecarului, să fie dat publicității raportul acestei cercetări și poate abia atunci am reuși poate să atragem atenția marilor puteri decizionale.

Apariția internetului și introducerea acestuia în bibliotecile școlare, universitare le-a făcut munca mai ușoară bibliotecarilor. S-au introdus calculatoare conectate la rețele de internet cu programe diferite de acces. Unul dintre acestea este programul *Biblionet*

Programul Biblionet își propune să asigure accesul la informație prin introducerea tehnologiei moderne în bibliotecile publice, pornind de la faptul că 64% dintre români nu au folosit niciodată Internetul. Deși în ultimii douăzeci de ani multe domenii ale vieții sociale au progresat, bibliotecile au rămas în urmă, iar milioane de cetățeni sunt privați de mijloace esențiale pentru dezvoltarea lor. Prin intrarea în acest program, bibliotecile vor deveni spații primitoare unde oamenii se pot întâlni, informa și contribui la viața comunității. *Biblionet* este un parteneriat între IREX, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, Fundația EOS (Educating for an Open Society), Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR) și bibliotecile publice românești. Microsoft Corporation, partener al programului Global Libraries la nivel mondial, va dona software în valoare de aproximativ 15 milioane de dolari către biblioteci.

Programul Biblionet - lumea în biblioteca mea are o valoare totală de 26,9 milioane de dolari, este finanțat de Fundația Bill & Melinda Gates pentru următorii 5 ani și are ca scop dezvoltarea unui sistem modern de biblioteci publice în România.

Cele patru obiective ale programului

1. FACILITAREA ACCESULUI LA INFORMAȚIE:

Biblionet sprijină bibliotecile care își stabilesc ca prioritate accesul public la informație și demonstrează disponibilitatea de a-și asuma o parte din costurile implicate în amenajarea unor noi spații cu calculatoare publice și internet. Prin dotarea a peste 2000 de biblioteci din România cu calculatoare printr-un process competitiv, *Biblionet* facilitează accesul gratuit la informație pe întreg teritoriul României.

2. INSTRUIREA BIBLIOTECARILOR DIN BIBLIOTECILE PUBLICE:

a. Furnizarea serviciilor de formare pentru bibliotecari

Partenerii *Biblionet* elaborează materiale de formare și creează sisteme de instruire pentru a-i ajuta pe bibliotecari să se adapteze la noile servicii și să dezvolte inovația în sistemul de biblioteci publice. Cursurile de formare îi ajută pe bibliotecari să înțeleagă mai bine și să adapteze noile tehnologii la nevoile comunităților.

b. Instituirea unei infrastructuri de formare pentru bibliotecari

Prin înființarea a 41 de centre de formare în cadrul bibliotecilor județene, *Biblionet* furnizează sistemului de biblioteci publice din România infrastructura necesară și

cursuri corespunzătoare în diferite domenii, care le permite bibliotecarilor să furnizeze servicii integrate pentru clienții bibliotecii și întreaga comunitate.

3. PROMOVAREA VALORII BIBLIOTECILOR ÎN COMUNITATE:

a. Parteneriat cu Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice (ANBPR)

Biblionet îmbunătățește capacitatea organizațională a ANBPR, ajutând asociația să construiască structuri administrative durabile și să actualizeze politicile publice relevante care să poată răspunde noilor cerințe ale bibliotecilor moderne și să ofere servicii de calitate bibliotecarilor din întreaga țară în viitor.

b. Asistență oferită bibliotecarilor în dezvoltarea și organizarea unui conținut relevant la nivel local care să servească tuturor utilizatorilor bibliotecii și comunității.

Biblionet reunește factorii de interes și decizie din cadrul instituțiilor guvernamentale de la nivel central și local pentru a organiza un conținut care să satisfacă cerințele cetățenilor. În urma unei evaluări a nevoilor, IREX și partenerii săi au identificat priorități specifice pentru informații în domeniile: educație, piața muncii, sănătate, dezvoltare economică și rurală, dar și în cultură, care nu sunt abordate suficient în prezent.

4. DEZVOLTAREA SPRIJINULUI GUVERNAMENTAL:

Biblionet urmărește obținerea sprijinului administrației publice de la toate nivelurile pentru modificarea politicilor publice care vizează bibliotecile. Alături de investițiile de noi resurse în bibliotecă, partenerii Biblionet depun eforturi pentru a promova relevanța tot mai mare și importanța bibliotecilor în societatea românească actuală și nevoia de angajare a resurselor, astfel încât acestea să corespundă noului rol al bibliotecilor în comunitate.

Mesaje pentru diferite categorii de public

Grup țintă Mesaj

Bibliotecari

Bibliotecarii vor avea un rol mai important în comunitate; și voi puteți contribui sau vă puteți implica

Elvi/ profesori La bibliotecă te poți distra și găsești tot felul de lucruri interesante și pentru școală și pentru tine

Administrația publică locală (factori de decizie)

Biblioteca se va implica mai mult în viața comunității, prin resursele pe care le are bibliotecarii sunt păstrători de cultură locală, dar au acces și la informații de ultimă oră³

Publicul larg/ comunitatea

Veniți la bibliotecă unde puteți găsi informații despre tot ce vă interesează. Accesul la Internet este gratuit și există și rețea wi-fi.

Media Bibliotecile și bibliotecarii sunt pe cale să se schimbe. Se întâmplă lucruri interesante chiar lângă voi. Hai să vedem despre ce e vorba!

Sedinta virtuala a Clubului biblioteconomistilor (2)

Lumea moderna este într-o situație de flux. Pe fundalul acestor procese, biblioteca ca o instituție socială este o sursă majoră de acces la resurse informaționale. Una dintre cele mai importante resurse interne necesare pentru dezvoltarea strategică sunt specialiștii de la bibliotecă. Este cunoscut faptul că bibliotecarul modern este deschis în comunicare, cunoaște elementele de bază ale psihologiei, pedagogiei și IT. Cred că secretele aptitudinii bibliotecarului modern nu sunt disponibile chiar oricărui bibliotecar. Un bibliotecar modern a devenit un expert universal. În câteva secunde el reușește să se descurce în tot ce se formează și trăiește într-un spațiu numit ” cunoștințe de carte”, are darul de a contempla lumea de cunoștințe, obiectivul nu este doar analitic, ci și la nivel global, în cazul în care complexitatea este adiacenta la simplitate. Munca bibliotecarului modern este o zilnică valorificare a cunoștințelor, este o muncă mintală, asemanatoare cu cea de șah, matematică sau detectiv.

Bibliotecarul 2.0 :

- * Cunoaște toate oportunitățile TIC;
- * Utilizează rețelele sociale pentru a promova, crea conținuturi și pentru a satisface necesitățile informaționale ale utilizatorilor;
- * Este prezent peste tot în comunitate și îi vede pe toți actorii sociali ca potențiali utilizatori ;
- * Merge el primul la utilizator și nu așteaptă, pînă utilizatorul va călca pragul bibliotecii;
- * Ajunge la utilizator/cititor prin orice metodă folosită în comunicare și promovare – telefon, e-mail, pagina Web, rețele sociale, panouri informative, mass-media, etc..;
- *Îi permite utilizatorului să interacționeze cu bibliotecă;
- *Îi permite utilizatorului să interacționeze cu alți utilizatori;

³Manualul Biblionet IREX- Anca Beșchiu, Adrian Popovici, Alexandru Bleau, Laura Rusu, Teodora Borghoff, Marius Milla, Diana Gligor, Alina Zamfir, Ileana Crăciun, Luminița Iotcovici, Editura AllBeck, București, 2009

*Este deschis spre cunoaștere...

Bibliotecarul modern – un bun profesionist, preocupat de difuzarea informației către utilizator. Este detinator și administrator de informații în toate domeniile. Participa activ la crearea de conținuturi și instruirea utilizatorilor în era digitală. Persoane inovative, creative, responsabile, comunicative, să posedă o gândire strategică, capacități de organizare, să tindă spre dezvoltare personală, să fie flexibili schimbărilor noilor tehnologii, abilități de navigare pe Internet, utilizarea instrumentelor web 2.

BIBLIOTECARUL MODERN

Bibliotecarul modern este cel mai important intermediar între utilizator și informație. El cunoaște, dezvoltă și promovează serviciile de bibliotecă. Utilizatorul mereu are nevoie de mai multă educație informațională și de mai mult ajutor calificat. Aici este BIBLIOTECARUL MODERN care este gata și oferă cea mai exactă, concretă, selectată, rezumată și bine organizată informație. Deci, bibliotecarul modern este un mare competent în formarea utilizatorului. Umilul bibliotecar care cândva era tratat ca un simplu custode al colecțiilor de bibliotecă, acum este privit ca un amplu cunoscător și partener în procesul formării profesionale continue, dezvoltând mereu șirul de abilități de comunicare, înțelegere a necesităților de informare și documentare ale beneficiarilor, cunoaștere a fondurilor și echipamentelor de bibliotecă, spirit organizatoric, imaginație, cunoaștere a informației și tehnologiilor de comunicare. Mereu experimentează, reinventează, inovează, cercetează și descoperă adevărata identitate a centrului de informare și documentare – BIBLIOTECA, unde se simte și este marele stăpân.

Conform definiției date de Asociația Bibliotecilor Americane “Pentru a avea o cultură informațională o persoană trebuie să conștientizeze necesitatea informației, să poată localiza, evalua și utiliza eficient informația”.

“Subiectul” definiției date, după părerea mea, este verbul “a conștientiza”. Evident, în societatea informațională de astăzi, când creierului uman îi este impus să prelucreze mii de megabaiți cu informație inutilă, anume conștientizarea calității și necesității informației ar fi prerogativa unui om cult, în general, și a unui bibliotecar în particular. Doar cu puțin timp în urmă, sarcina principală a bibliotecarului era localizarea informației. Odată cu explozia informațională, transformându-se în funcții de arbitraj – un arbitraj, menit să rezolve litigiul dintre intelectul uman și spațiul informațional. Și cine ar putea fi mai inteligent și onest ca persoana solicitată să-și spună părerea în vederea stabilirii adevărului.

În societatea postindustrială accentul era pus pe servicii și poate nici nu era important cât de calitative sunt ele, probabil perioada asta și a declanșat apariția necesității unei

informații calitative și operative ceea ce a catalizat startul societății informaționale unde totul este bazat pe informație ea devenind punctul de pornire în toate sferele vieții culturale, politice, sociale și economice. Societatea informațională a ameliorat considerabil prestarea serviciilor ele devenind mai complexe. Consider, că biblioteca și bibliotecarul în acest context au devenit acele punți spre care tind utilizatorii actuali. Oare numai necesitatea accesării informației îi favorizează pe bibliotecarii moderni? Raspunsul este cert, nu! Pe bibliotecarul modern îl diferențiază tendința de a fi o personalitate multiculturală, de a mânui tehnologiile informaționale, dar probabil diferența de bază ar fi plasarea în centru nu numai a cărții, ci a unei informații deja prelucrate, calitative, operative. Bibliotecarul modern este considerat un atotștiutor în toate domeniile, el favorizează un acces mai eficient la colecțiile existente în biblioteci. Prin utilizarea tehnologiilor informaționale munca bibliotecarului modern s-a intelectualizat vast. El a început să formeze resurse informaționale accesibile prin Internet și deci utilizatorul a perceput din acel moment altfel imaginea bibliotecarului.⁴

„Prestigiul unei biblioteci (Biblioteca 2.0, 3.0) poate fi menținut numai datorită ținutei umane și profesionale ale lucrătorilor ei” scria cândva Vlad Pohila. Consider, aceste spuse actuale și astăzi și văd bibliotecarul contemporan neliniștit, curios și muncitor. Neliniștit de moment. De moment, când se vorbește de Biblioteca 2.0, Biblioteca 3.0, iar el se „zbate” între colecții departe de a fi satisfăcătoare, în sedii avariate, desconsiderat de autoritățile locale. Curios – ca să fie mereu în cautare de noi soluții pentru desfacerea ghemurilor de provocări ce-l înăbușă și cu implicare în destinul bibliotecii. Mihai Eminescu arăta că progresul real „operează nu în afara, ci înăuntrul oamenilor” acesta nefiind posibil fără permanenta muncă, de aceea bibliotecarul trebuie să depună multă muncă pentru a depăși circumstanțele sociale, financiare, profesionale, adică să conștientizeze necesitatea efortului în ceea ce privește obținerea de noi competențe și să dorească schimbări. Numai prin muncă vom obține și cultura și profesionalism. Mă refer la munca bine organizată și nu la cea debusolată de ambiții.

Îndrăznesc a crede că vom avea înțelepciunea de a ne ridica din ruinele profesionale în care activăm și vom renaste în Biblioteca 2.0, 3.0...

⁴Dimitrie Poptămaș- Reflexii despre carte, bibliotecă și lectură, Editura Nico, Tîrgu-Mureș, 2009

Bibliografie

1. Librăria- Studii și Cercetări de Bibliologie Anuar VIII, Tîrgu-Mureș 2009
2. Liliana Moldovan- Indiscreții în Bibliotecă, Editura Nico, Tîrgu-Mureș 2009
3. Dimitrie Poptămaș- Reflexii despre carte, bibliotecă și lectură, Editura Nico, Tîrgu-Mureș, 2009
4. Manualul Biblionet IREX- Anca Beșchiu, Adrian Popovici, Alexandru Bleau, Laura Rusu, Teodora Borghoff, Marius Milla, Diana Gligor, Alina Zamfir, Ileana Crăciun, Luminița Ioțcovici, Editura AllBeck, București, 2009